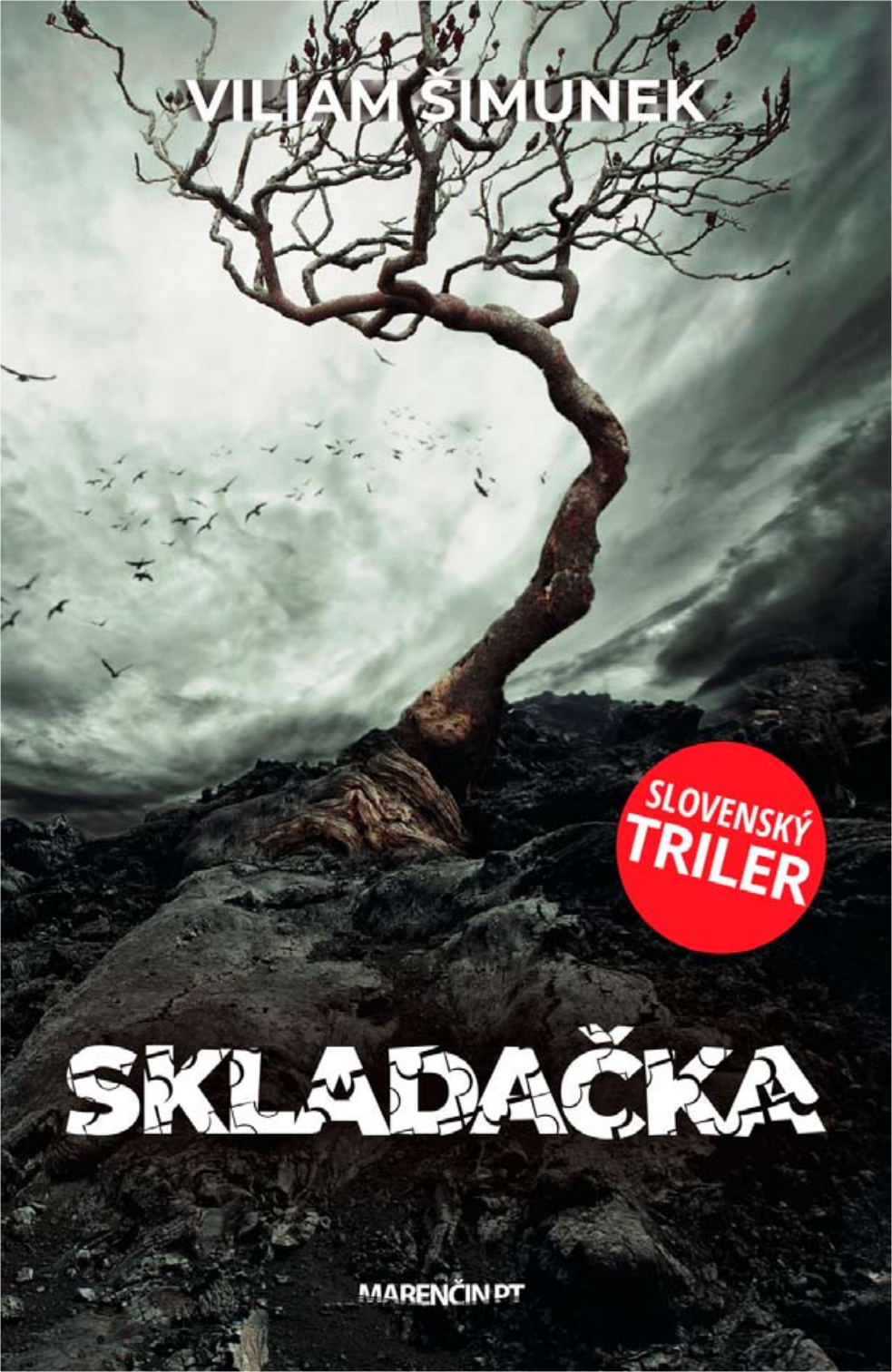

VILIAM ŠIMUNEK

SLOVENSKÝ
TRILER

SKLADAČKA

MARENČIN PT

Viliam Šimuněk
Skladačka

Copyright © Viliam Šimunek, 2020
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2020
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Marenčin Media, 2020
Design © Marta Blehová, 2020
834. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0597-5 (viaz.)
ISBN 978-80-569-0598-2 (ePDF)
ISBN 978-80-569-0599-9 (ePub)

Povedali by ste si, deň ako každý iný. Tí však, ktorí v správach zachytili hoci aj útržok z meteorologickej predpovede, vedeli, že v najbližších hodinách rozhodne treba rátať s nepriazňou počasia. Bez ohľadu na tento stupeň poznania väčšina obyvateľstva od samého rána aj tak podvedome cítila, že vo vzduchu visí niečo zlovestné. Noc bola priam tropická, akoby chcela tromfnúť rekordné teploty z rozpáleného popoludnia až podvečera a kontinuálne predať pomyselnú štafetu rozžiarenému ránu, ktoré sľubovalo ešte väčšiu páľavu.

Oproti včerajšku však došlo k výraznému posunu. Horúčavu ešte k tomu sprevádzalo neznesiteľné dusno, ktoré sa časom nezadržateľne stupňovalo a táto zmes nepohody a fyzického vyčerpania z prevažne prebdeného úsilia o aspoň chvíľkový spánok, pomaličky, krok za krokom, fatálne utlmovala životné aj prírodné deje.

Prvé, čo si uvedomil každý, kto sa pohyboval mimo múrov svojho obydľia alebo pracovných priestorov, bolo to neuveriteľné ticho. V absolútne stoickom ovzduší, kde nemohol vzniknúť ani ten najmenší priestor na akýkoľvek slabučký závan vetríka, sa očividne minimalizovali prirodzené zvuky a hluk, ktorý sprevádza bežný život.

Každá minca má však dve strany. O čo sa znížili fyzické aktivity, o to dramatickejšie, pre niekoho možno nepochopiteľne, nabrali na obrátkach ľudské prejavy. Emócie vystupňované pod tlakom panujúcich okolností sa čoraz častejšie dostávali do špirály nekontrolovateľných výstupov, ktoré snád' zaskočili aj samotných aktérov – zbavených, aspoň pre tento moment, možnosti obvyklej, účinnej sebakontroly. Ako v každých extrémnych podmienkach, aj teraz boli výrazne badateľnejšie negatívne reakcie, hoci zostrené city poskytli dostatočný priestor na priechod aj tým pozitívnym.

Najmä, keď boli dlhodobo potláčané a uvedomelo alebo vynútené odsunuté až za okraj reálneho vnímania.

Samozrejme, život drvivaj väčšiny populácie šiel vychodenou cestíčkou. Ľudia sa rodili aj umierali, stretávali aj rozchádzali a bez ohľadu na momentálne pocity si riešili svoje každodenné povinnosti zmiešané s obyčajnými radosťami a starosťami.

Našlo sa však aj zopár jedincov, ktorých úplne premklo iracionálne presvedčenie, že ich dlhodobé neriešené strasti, v niektorých prípadoch spojené s trýznivými tajomstvami, ktoré mali byť už rokmi dávno zabudnuté, sa práve v tento deň náhle ako gordický uzol pretnú alebo aspoň konečne uzrú svetlo sveta a všetko to trápenie sa pre nich akosi skončí.

Fyzické očakávanie zlomu počasia sa pevne preplietlo s ich neočakávaným psychickým stavom a každého z nich ovládla jediná túžba. Aby to, čo má prísť, prišlo čo najskôr. Ako to však väčšinou v živote chodí, želanie býva iba otcom myšlienky a jeho naplnenie je väčšinou celkom oprostené od možnosti celý tento proces akokoľvek urýchliť, ovplyvniť či nebudaj ho zvrátiť.

Presne podľa predpovede. Búrky a privalové dažde začali ukazovať svoju ničivú silu. Nešlo však o nejaký mohutný frontálny systém, ktorý by postupne križoval celým územím Slovenska. Práve naopak. Ako huby po daždi sa vytvárali lokálne ohniská mohutných búrok, ktoré nezáväzne od seba udierali na pomerne malej rozlohe. Iba v zopár prípadoch sa však stalo, že nevysvetliteľná prírodná sila vtiahla do lievikovitého víru niekoľko takto vzniknutých atmosférických porúch a ich vyčíňanie sa razom zvýšilo geometrickým radom.

Na toto nebezpečné divadlo si však ľudia na postihnutých miestach museli počkať nielen do tohto konkrétneho dňa, ale až do jeho, pomaly sa vlečúceho, rozpáleného popoludnia.

V spálni, na manželskej posteli, sklúčené sedel starší muž a už po niekoľkýkrát sa zahľadel vedľa seba. Jedinú, no o to smutnejšiu spoločnosť mu robil čierny oblek, zavesený a starostlivo poskladaný na drevenom vešiaku.

Iba pred chvíľou sa vrátil do svojho bytu v Petržalke. Ihneď sa prezliekol, ale k ničomu ďalšiemu sa na dlhé minúty nedostal. Zaskočila ho neutíchajúca ťažoba, až ho pre tento moment načisto zlomila. Nahol sa dopredu, lakte si oprel o kolená a tvár si zovrel v dlaniach. Bezmocný výkrik poznania, ktorý zaplnil celé jeho myslenie, sa k nemu v rôznych obmenách nepretržite vracal a ubíjal ho až na samotnú podstatu schopnosti vydržať stupňujúcu sa ostrú psychickú bolesť. Bolesť zo straty, ktorá sa nedá nahradiť.

Zostal úplne sám.

Lenže, čisto technicky vzaté, keď nad tým dlhšie premýšľal, musel si pripustiť, že to nie je pravda. V Bratislave žije aj jeho jediný syn. S manželkou a synom bývajú v centre starého mesta, kúsok od Manderláku. Spoločne sa síce dlhodobo pohybujú v tom istom meste, no je to skoro rovnaké, akoby napríklad on zapustil korene na druhej strane zemegule. Ktovie, kolkokrát sa v rovnakom čase nachádzali približne na rovnakom mieste? Určite veľakrát.

Minimálne v dvoch prípadoch to bolo na betón. So synom sa však zazreli iba z diaľky a automaticky sa jeden druhému oblúkom vyhli. Nepadlo medzi nimi ani slovo. Ani pozdrav. Nič. Vôbec sa totiž nestýkali. Nenavštívili sa a ani inak nekontaktovali už niekoľko rokov. Najprv ho to šťvalo, neskôr zožieralo. Až si napokon zvykol.

Faktu, že sa s touto neblahou skutočnosťou ako-tak vyrovnal, napomohlo jeho novovzniknuté priateľstvo s Vladimírom. Vlado, ako ho pravidelne a hlavne často následne oslovoval, bol presne ten typ, aký potrebujete, aby ste sa relatívne bez vážnych následkov mohli dostať z krízy, ktorá sa javí ako výhľadovo nezmeniteľný stav. Osobne sa zoznámili tam, kde sa predtým občas vídávali. V krčme.

Tomu však predchádzalo pomerne dlhé obdobie, keď sa definitívne vrátil domov zo zahraničia a rovnými nohami skočil priamo do role dôchodcu. Trvalo mu istú dobu, pokiaľ sa so sladkým – v obrovských úvodzovkách – ničnerobením aspoň trochu skamarátil. Predsa len, navyknutý

bol na úplne iný spôsob života. Práca a osobné voľno sa uňho celé desaťročia navzájom prelínali.

Na pracovisku sa nachádzal viac-menej dvadsaťštyri hodín denne, bez najmenej možnosti niekam odísť. Nehovoriac o tom, že takýto stav mohol v jednom kuse pokojne trvať hoci aj podstatnú časť kalendárneho mesiaca.

Opäť, ako penzista sa musel naučiť vyrovnávať sa s morom voľného času, ktoré naňho striehlo bez ohľadu na deň v týždni či práve prebiehajúce ročné obdobie. S dovolenkou trvajúcou dva-tri týždne sa to samozrejme nedalo absolútne porovnať. Vtedy si každú minútu užíval s vedomím, že zanedlho opätovne pocestuje do diaľav a táto perspektíva ho vždy nevyhnutne patrične šťvala. Preto, hoci po jeho definitívnom návrate ešte žila manželka Katka a so synom Lukášom boli zadobre, dosť sa vytráпил, kým si našiel miesto v preňho novej životnej situácii.

Jednoduché to vskutku nemal. Čítanie ho nebavilo. Vyhováral sa na slabé oči, no dostrkať ho k odbornému lekárovi sa nikomu z blízkych nepodarilo, ani náhodou. Televízne programy ho unavovali a väčšinou pri nich zaspával. Šport ho nelákal a politiku nesledoval. Iný koníček nemal a nevedel si ani predstaviť, čo by ho teda mohlo baviť. Nevlastnil ani chatu či domček na vidieku. Uspokojovalo ho však drobné majstrovanie a opravy najrôznejšieho druhu. Nebolo divu. Takýmito činnosťami sa dennodenne zaoberal vo svojej ukončenej profesii, hoci to nebolo jej hlavnou náplňou. Čo sa dá však vymýšľať v paneláku? Teda, okrem varenia? No v kuchyni kraľovala Katka a ona sa tejto svojej výsady rozhodne nehodlala vzdať.

Pokúšal sa aj niekde zamestnať. Zobral by aj dohodu či skrátený úväzok. Netrafil sa však do správnej doby. Hospodárska kríza, ktorá ešte nestačila odznieť, bola takým ťažkým súperom, že po mnohých neúspešných pokusoch s chladnou hlavou to radšej vzdal. Nikto nepotreboval chlapa v pokročilom veku, ktorý sa podozrivo dlho túlal po svete. Navyše, na každú uvoľnenú pozíciu bol dostatok mladých a tí mali prednosť.

Aj tak ho to podvedome lákalo vypadnúť z bytu niekam von. Napokon zistil, že najrýchlejšie a najpríjemnejšie mu ubehne čas, keď sa poprechádza medzi ľuďmi v centre mesta. Mnohopočetné davy v uliciach, parkoch, obchodných centrách a najmä na nábreží Dunaja ho priťahovali, akoby si chcel vynahradiť roky roľky strávené v tesnom uzavretom priestore s obmedzeným počtom temer stabilnej, nemennej posádky. Niekoľkoho-

dinové vychádzky si robil za každého počasia. Ani sa nenazdal a spoznal všetky dostupné zákutia starého mesta, ktoré sa v ňom ukrývali.

Miloval ešte jednu činnosť. Rád sa rozprával. Každé jedno slovo, ktoré si prípadný záujemca od neho vypočul a ocenil ho, v ňom vyvolávalo pocit uspokojenia. Najmä, keď sa v príbehoch dostal do zabudnutých kútov sveta, o ktorých bežný smrteľník ani nechyroval, no on ich rad-radom navštívil.

Spočiatku to mal ľahké. Poslucháča mal priamo doma a manželka Katka mu venovala dostatok trpezlivej pozornosti. Ako však ubiehali mesiace, jeho historky sa začali opakovať, až zákonite prišiel k poznaniu, že ju svojimi rečami nudí a jeho tirády sleduje už iba naoko.

Zvláštne. Zhruba v tom istom okamihu si uvedomil, že Katka nie je úplne vo svojej koži. Viackrát sa jej na to spýtal, no vždy dostal tú istú odpoveď. Nič jej nie je a nech si prestane nahovárať nezmysly. Neboli to však nezmysly. To vedel celkom určite. Nakoniec pochopil. Jeho návrat nebol zmenou iba preňho, ale aj pre ňu. Evidentne sa ťažko vyrovnávala so stavom, keď ona, zvyknutá všetko zásadne riešiť sama, musela zrazu za zadkom strpieť neprestajne ufrflaného chlapa, ktorý sa láskavo konečne dotrepal domov a teraz si namýšľa, že bude mať vždy posledné slovo. Pokúšal sa to nejako zmeniť, no nešlo mu to. Akosi sa obaja zablokovali vo svojich pozíciách a nebolo sily, ktorá by ich dokázala prelomiť.

Tento pocit v ňom zostal po celé dva roky, až do jej smutného konca. Jedného daždivého dňa sa vrátil z prechádzky trochu neskôr ako obvykle. Poriadne sa vtedy ponáhlal, pretože Katka neznášala, keď meškal k obedu. Už od dverí na ňu volal, no nikto mu neodpovedal. Našiel ju v kuchyni. Ležala na podlahe pri linke, s rozhodenými rukami a nohami. Bola naisto mŕtva. Nôž, ktorý zrejme pred samotným pádom vypustila z ruky, dopadol vedľa pracovnej doštičky, zaplnenej dopoly pokrýjanou zeleninou. Okamžite zatelefonoval na záchranku, hoci mu bolo jasné, že Katke pomôcť už nedokáže nikto.

Rozsiahly masívny infarkt. To stálo v pitevnej správe, s ktorou sa neskôr zoznámil. Doktor, s ktorým hovoril, mu začudovane vysvetľoval, že jej srdce bolo už v takom stave, že vlastne nemala šancu. Dávno pred jej kolapsom sa mala intenzívne liečiť, aby sa mohla pripraviť na nevyhnutnú operáciu.

Neliečila sa. On ani nevedel, že je chorá. Ani to nepredpokladal. Absolútne si nepamätal, žeby sa mu niekedy s čímkoľvek pošťazovala.

Po pohrebe začal piť. Fakt statočne a bolo to čím ďalej, tým horšie. Chudobnému aj z hrnca vykypí. Alebo: na posratého aj hajzel spadne. Alebo... ani nie do troch mesiacov sa do krvi pohádal so svojím synom. Nebolo to kvôli alkoholu, aj keď Lukáš mu v tomto smere už predtým mnoho ráz dôrazne dohovárал. Bolo to pre jeho byt. Starší muž sa pri spomienke na roztržku, ktorá preňho znamenala odcudzenie sa od najbližších príbuzných, na posteli vystrel a poobzeral sa okolo seba. Akoby mu tento dôverne známy priestor mal dať za pravdu, že vtedy nemohol konať inak. Mimovoľne mu znovu padol zrak na odložený oblek. Načialhol sa a vyrovnal na ňom o háčik zavesenú čiernu kravatu.

„Panebože,“ tichučko zastenal. „Prečo?“

Od toho nešťastného incidentu s Lukášom sa jeho pitie ešte zhoršilo. Nasával doma, v rôznych podozrivých bufetoch, no najčastejšie v krčme, do ktorej chodieval ešte za Katkinho života. Len tak – ako so smiechom hovorieval – na jedno pivko, aby nestratil chuť na čapáka.

Chybou bolo, že nemal žiadnych kamarátov. Bolo to však trochu i logické.

Takmer štyridsať rokov bol prakticky mimo domova. Nepoznal skoro vôbec ani susedov, ktorí bývali v jeho dome. Pozdravil síce každého, kto sa mu videl aspoň trochu známy, no zdalo sa mu, že nikto z nich nemá záujem o bližší kontakt. Vnucovať sa v žiadnom prípade nechcel.

Narodil sa a vyrastal v Košiciach. Odmalička snil o kariére moreplavca. Ako chlapec hltal všetky knižky, v ktorých sa hlavní hrdinovia plavili po moriach a oceánoch a zažívali neskutočné dobrodružstvá. Rodičia sa nad jeho vyhraneným záujmom najprv zhovievavo usmievali. No keď konečne pochopili, že toto nie je iba plané fantazírovanie okúzleného decka, ktoré z neho postupne vyprchá, došlo k presviedčaniu i zaprisahávaniu. Bezvýsledne. Napokon to vzdali.

Dokonca mu otec výrazne pomohol a po protekcii ho dostal na učilište do Bratislavy. Táto učňovská škola s maturitou pár miestami zabezpečovala výučbu adeptov na povolanie námorníka. Zobrali ho na špecializáciu lodník – kuchár. Niežeby mal extra záujem o túto pozíciu. Varenie ho doma nikdy zvlášť nepriťahovalo, no toto miesto, ako jediné, bolo ešte voľné.

Veru tak. I keď si presne pamätal na priateľov zo svojich detských a mládeneckých liet, nemal ani potuchy, kde sa – ten ktorý – práve teraz nachádza.

Na nových kamarátov po svojom návrate tiež nemal šťastie. Ešte aj pri

tom svojom obligátnom jednom pivku sedával pri stole v pohostinstve sám. Takto to zostalo aj neskôr, keď už chľastal prvú ligu a normálne zvládol na jeden záťah niekoľko pív, prípadne niečo ostrejšie k tomu.

Jedného dňa sa to však zmenilo. Z ničoho nič sa pri ňom pristavil muž zhruba v jeho veku. Hneď vedel, o koho ide. Presne ako on, sedával v tom istom výčape pri stole sám. Minimálne to tak bolo vždy, keď sa tu náhodu zišli v rovnakom čase. Vlastne, bolo to iba párkrát. Zakaždým, ak ho pamäť neklamala, si však dal len jedno pivo, zaplatil a odišiel. Teraz prišiel k jeho stolu a ospravedlňujúcim tónom, s drobným úklonom, prehovoril: „Prepáčte, že vás takto vyrušujem. Som Vladimír Kurhajský. Nemohol by som si k vám na chvíľu prisadnúť?“

„Isteže,“ rozšafne mu vtedy odpovedal už pripitým hlasom.

„Ja som Štefan Ročko. Čo si dáte?“ nonšalantne ihneď ponúkol nového známeho.

„Nič si nedám. Už som dopil a som na odchode.“

„Aha,“ nechápavo poznamenal Štefan a dal sa do urputného premýšľania, čo si tento Vlado, teda, od neho sľubuje.

Žeby bol aktivistom nejakej náboženskej sekty?

Rozhodne nebol. Jednoducho sa k nemu posadil a začal rozprávať. Hovoril a hovoril. V podstate iba o sebe. Vysvetľoval mu, že je už štyri roky v dôchodku, no predtým vlastnil antikvariát. Dávnejšie mu zomrela manželka a teraz žije sám. Ďalej sa pustil do popisovania osudov celej svojej rodiny, najmä jeho dvoch detí, ktoré sa teraz oňho – podľa potreby, starajú. Štefan ho počúval s čoraz väčším zaujatím. Až po dlhých minútach si všimol, že má na stole plný krígeľ a trochu si z neho odpil. Využil chvíľku, keď sa Vlado nadýchol na ďalšie pokračovanie svojho monológu a rýchlo sa pridal do debaty.

Impulzívne vycítil, že teraz je správny moment, aby dostal zo seba všetku tú frustráciu, ktorá ho už dlhodobo zahlcovala. Skoro ihneď ho Vlado prerušil.

„To, čo hovoríte je veľmi zaujímavé. Nemohli by sme si to však povedať niekde vonku? Je tu veľmi zlý vzduch a mne sa ťažko dýcha.“

Štefan súhlasil. Nedopité pivo na stole zostalo po ich odchode ako mĺnik novej zmeny.

Od toho momentu sa z nich stali priatelia. Keď sa cielene stretli po druhýkrát, potykali si. Následne sa schádzali pravidelne, na jedno pivo a neskôr sa začali aj navštevovať. Netrvalo dlho a vídali sa temer každý deň.

Raz, keď sedeli v byte u Vlada pri partii šachu, Štefan to nevydržal a spýtal sa na to, čo zamestnávalo jeho myseľ od ich prvého stretnutia.

„Prečo si si vtedy ku mne prisadol?“

Vlado neodpovedal okamžite. Najskôr si na šachovnici, po zrelej úvahe, urobil malú rošádu a zachmúril sa, akoby to nebola správna otázka.

„Nuž... Domnieval som si, že ti treba pomôcť.“

„Prečo?“

„Všimol som si, ako si sa z ničoho nič zmenil a videlo sa mi to také nečakané a hlavne také zvláštne, že som sa odhodlal osloviť ťa.“

Obaja muži si pozreli do očí. Štefan v nich zazrel, že jeho nový kamarát hovorí pravdu. Pravdu – bohužiaľ – vtedy hovoril aj o tom, že sa mu ťažko dýcha. Bol chorý. Jeho pľúca pracovali iba na zlomok stopercentného výkonu a stále sa to zhoršovalo. Pomaly. Spočiatku to nebolo nič hrozného. Jediný limit, ktorý Štefan u Vlada zaregistroval, bolo to, že nevládal prejsť na dlhšiu vzdialenosť.

Práve toto mu bolo ľúto, lebo rád by ho zobral do centra mesta a poukazoval mu miesta, kde sa rád prechádzal. Inak však fungoval bez problémov. Pri debatách strávili spolu hodiny a nezdalo sa, žeby z nich Vlado bol priveľmi unavený. Na Štefana mal neuveriteľne pozitívny vplyv. Prestal sa nezmyselne ožierať a znovu sa začal radovať zo života.

Naštartovaný nezvratný proces sa však zastaviť nedá. Odrazu... Je to odrazu, keď v priebehu dlhého obdobia všetko smeruje k nevyhnutnému a nedá sa tomu nijakým spôsobom zabrániť? Odrazu Vlado nedokázal prejsť ani na to pivo. Snažil sa to zľahčiť a presviedčal Štefana, že zajtra to určite dá. Nedal to v nasledujúci deň a nedal to už nikdy. Odvtedy po vlastných neopustil byt.

Pravdou je, že jeho deti sa oňho príkladne starali. Nosili mu jedlo, nakupovali mu, zabezpečovali lieky a vozili ho k lekárovi. V spálni, vedľa posteľe mu pribudlo zariadenie, ktoré produkovalo kyslík, aby si pri záchvate dýchavičnosti mohol okamžite pomôcť. Po ďalších dvoch mesiacoch poňho prišla záchranka a odviezla ho do nemocnice.

Domov sa vrátil po šiestich týždňoch, ale sám už fungovať nevládal.

Nasťahovala sa k nemu dcéra a opatrovala ho, pretože už nedokázal vstať z posteľe. Štefan za ním zašiel každý deň. Presedel pri ňom celé hodiny.

Jedného zamračeného popoludnia prišiel zbytočne. Od Vladovej dcéry sa dozvedel, že otec zomrel okolo desiatej ráno a pred chvíľou jeho telo odviezlo pohrebné auto.

Štefan horko-ťažko vstal z postele. Do ruky zobral vešiak s čiernym oblekom a zavesil ho do skrine.

A dnes bol odprevadiť svojho priateľa na jeho poslednej ceste. Po pohrebe si zašiel do krčmy a posadil sa na miesto, kde Vlado najradšej sedával. Dal si jedno pivo. Viac nemohol. To si kategoricky zakázal. Nepoddajné nutkanie na ďalšiu dávku alkoholu ho však dobehlo aj teraz doma. Prešiel do obývačky a otvoril bar. Zo zoradených fľašiek s nápojmi si vybral vodku a nedočkavo odkrútil uzáver na jej hrdle. Zaváhal. Už nastavený prázdný štamperlík vrátil na policičku a takisto pochodila aj fľaša. Rozhodne ju zavrel a zabuchol dvierka na bare.

Prázdnota v jeho vnútri ho však nemilosrdne skľučovala. Čo bude teraz, preboha, robiť?

Nielen v najbližších hodinách, ale zajtra, o mesiac, o rok... Nevedel.

„Žiť sa musí, aj keby to absolútne nešlo,“ spomenul si, ako mu raz v návale dusivého kašľa, prehlušujúceho jeho slabučký smiech, ktorý bol výsledkom pokusu o sebaironizujúci bonmot, prerývane, s hrozivým hĺkavým oponoval už vtedy na lôžko pripútaný Vlado a ihneď si chvatne založil na tvár kyslíkovú masku, aby si nadopoval skrehnuté, neúčinné pľúca. Bola to replika na zahanbeného Štefana, ktorému vtedy z úst mimovoľne vyklzlo, že jeho by takýto stav okamžite zložil.

Žiť sa musí, zopakoval si opätovne v duchu a zamieril do kuchyne.

Z chladničky vybral hrniec s polievkou zo včerajška a prihrial si ju na sporáku. Keď dojedol, uvaril si kávu a uvelebil sa do obľúbeného kresla v obývačke. Sedieť na tom istom mieste však znamenalo rozmýšľať stále o tom istom. Pochopil, že z tohto začarovaného kruhu sa musí akosi vyмотаť. Hltavo dopil ešte horúcu kávu a hrnček s lyžičkou strčil do umývačky. Rozhodol sa, že sa vyberie niekam do centra a dopraje si poriadnu vychádzku.

Nestihol sa ani prezliecť. Zastavil ho bláznivý nápad. Zamieril do vstupnej haly a otvoril dvierka na skrinke, kde mal uložené pracovné náradie a spojovací materiál. Všetko veci, ktoré sa v prípade potreby dali použiť na jednoduché práce a opravy v panelákovom dome. Na vrchu košíka, kde mali svoje miesto šraubováky, kliešte, najpoužívanejšie pracovné kľúče a hasák, trónilo veľké igelitové vrečko, plné dielikov rozobranej skladačky. Opatrne ho odtiaľ vybral.

Zamyslene ho prevracal v rukách, akoby chcel z toho, čo videl pod tenučkým obalom, nejakým spôsobom vydedukovať, čo za obsah v se-

be skrýva. Na nič zásadné však neprišiel. Zatvoril skrinku a s vreckom sa vrátil do obývačky. Položil ho na sedačku. Z jedálenského stola stiahol obrus a poskladaný ho prehodil cez operadlo jednej zo stoličiek. Chvíľu striedavo hľadel na stôl a veľké vrecko so skladačkou. Nespokojne pokýval hlavou. Zazdalo sa mu, že normálna plocha stola nemusí stačiť, tak ho radšej roztiahol. Znovu zobral do ruky vrecko a v mieste, kde bolo pospájané a uzatvorené spinkami, ho odhodlane roztrhnutím otvoril a vysypal ho. Jeden z okrajov jedálenského stola sa razom zaplnil kopou pestrofarebných dielikov skladačky.

Výťah s ľahkým štuknutím zastal na šiestom poschodí. Žena, jeho jediný pasažier, však na túto skutočnosť nedokázala hodnú chvíľu nijakým spôsobom zareagovať a zostala v ňom naďalej nepohnute stáť.

Totálny zmätok, ktorý ju zasiahol pred viac ako hodinou, ihneď po jej spontánnom rozhodnutí, jej teraz, keď sa na dosah priblížilo jeho naplnenie, ochromil celé telo. Po ťažkom vnútornom boji začala napokon hľadať najspodnejšie tlačidlo na displeji, aby to radšej celé vzdala a vrátila sa na prízemie. V tom momente však odnikiaľ zospodu zaznelo ostré búchanie. Okamžite pochopila, že niekomu blokuje výťah a v panike, ktorá ju zachvátila, z neho doslova vyletela. Nestačila ani poriadne prísť k dverám jedného z bytov, ktoré sa nachádzali na poschodí, keď sa tieto otvorili a objavil sa v nich usmiaty muž.

„Ahoj, Tamara. Už som si myslel, že si sa zasekla.“

„Ahoj,“ odzdravila nervózne žena.

Vysvetliť mužovu jeho narážku sa však vôbec nenamáhal.

Okamžite, ako vošli do bytu, ju muž zobral do náručia a venoval jej náruživý bozk.

„Bál som sa, že neprídeš.“

Nečakal ani na jej odpoveď, znovu sa pustil do bozkávania a skoro súčasne začali jeho ruky blúdiť po ženinom tele.

Tamara sa v tom momente celkom iracionálne vybavil jeho zvláštne zastretý hlas a žiadostivý pohľad. Jemne ho odstrčila.

„Adrián, počkaj predsa! Nech sa u teba aspoň trošku porozhliadnem!“

„Prepáč, samozrejme. Poďme do obývačky. Čo ti môžem ponúknuť?“

„Hádam trochu vody.“

Žena sa usadila na sedačke a prezerala si zariadenie miestnosti. Jednotlivé kusy nábytku a bytové doplnky sa jej mihotali pred očami bez toho, aby to v jej vnímaní zanechalo akúkoľvek stopu.

„Nech sa páči,“ povedal muž a postavil pred ňu pohár s čírou tekutinou.

Posadil sa tesne k nej a niekoľko sekúnd počkal, či sa napije. Tamara sa však nápoja ani nedotkla, iba si nervózne mädlila hánky prstov.

„Veľmi som sa na teba tešil,“ vypadlo z neho nakoniec. „Ani nevieš, akú si mi urobila radosť, že si mi napokon zavolała a súhlasila, aby sme sa stretli tu u mňa.“

Žena sa naňho pozrela a pokúsila sa o úsmev. Stačila však iba zaregistrovať, že žiadostivosť v očiach jej hostiteľa nabrala ešte na intenzite a uvedomila si, že sa sama vmanévrovala do pozície, kde na riešenie akejkoľvek dilemy je už neskoro. Príliš neskoro.

„Jarko, prečo si mi to nepovedal skôr?“

Erik zodvihol zanovito uprené oči z murovanej piecky, na ktorej prípec-ku spal starý čierny kocúr a pozrel sa postupne na starú mamu a vzápätí na otca.

„Neviem,“ zlostne odpovedal opýtaný a v očividnom strese nervózne klopkal prstami po kuchynskom stole.

Keď sa však jeho chaoticky behajúce oči pristavili na matinej tvári a zistil, že po jej lícach stekajú slzy veľké ako hrachy, zmierlivejšie dodal:

„Asi som ti nechcel pridávať starosti alebo...“ zaváhal, „myslel som si, že sa to nejako vyrieši a ty sa nikdy nebudeš musieť dozvedieť, aký grázol bol tvoj vnuk. Čo grázol, zločinec!“ Nekontrolované zvolanie, ktoré sprevádzalo dokončenie vety, uňho opätovne naštartovalo záchvat návalu zlosti a klopkanie prstov sa zmenilo na poriadny úder zaťatou päťou.

Bodkované hrnčeky s čajom, ktoré stáli pred všetkými troma, naraz nadskočili a ako ozvena odpovedali buchnutím spojeným s cinkaním vnorených lyžičiek.

Erik sa svojho nápoja ešte ani nedotkol, a tým pádom bol jeho hrnček plný temer až po samý okraj. Otcov zúrivy výpad spôsobil, že časť tekutiny vyprskla na kvetinkový obrus a rýchlo sa rozširujúca škvrna okamžite zamierila až do stredu stola. Nikto zo zúčastnených však tomuto problému nevenoval ani najmenšiu pozornosť.

„Ako také niečo môžeš povedať o svojom jedinom synovi?“

„Pretože je to pravda.“

Erikovi otca na sekundu prišlo skoro až ľúto. Posledné slová vyriekol totálne rezignovane a až priveľmi potichu. Ihneď si však spomenul, čo predchádzalo tomuto nedobrovoľnému výletu sem na Liptov a ešte pevnejšie zaťal zovreté pery.

Stará mama si zo zástery vybrala veľkú vreckovku a začala si ňou utierať oči.

„Neplač, mama. Hádám...“

Jaro vetu nedokončil. Možno mu rýchlo došlo, akú hlúposť mu chcela slina na jazyk doniesť, a preto radšej pokračoval vo vyklepkávaní prapo-divného rytmu.

Keď však stará mama začala znovu vzlykať, postavil sa, prešiel k nej a začal ju hladkať po vlasoch.

„Naozaj to s ním chceš skúsiť?“

„Určite. Komu by som pomohla, keď nie svojmu vnúčikovi?“

Jaro pokrútil hlavou.

„Nečudoval by som sa, keby si si to rozmyslela. Sám neviem, či robíme dobre, keď ti ho tu nechávame.“

„Zostane tu a hotovo,“ energicky oponovala stará mama.

„Dobre,“ Jaro si dal záležať, aby to povedal akože po ťažkom rozhodovaní. Bolo však na ňom vidieť, ako mu odľahlo.

„Nechám vám nejaké peniaze, aby ste mali z čoho žiť,“ povedal a z peňaženky vybral hrbu bankoviek, ktoré vzápätí položil na stôl.

„Peniazmi všetko nevyriešiš,“ tíško zaznelo spoza vrchu stola.

Jaro sa zatváril, že narážku prepočul, aj keď ho poriadne pichla pri srdci a posadil sa späť na svoje miesto. V pomerne krátkej dobe mu dvaja rôzni ľudia, pri dvoch rôznych príležitostiach, dali nepokryte najavo, že sú určité hodnoty, ktoré sa preplatiť nedajú a mal by to skúsiť iným spôsobom.

„Ja tomu aj tak stále nerozumiem. Môžeš mi ešte raz podrobne vysvetliť, čo to mal Eričko urobiť? Veď má iba šesťnásť rokov!“

Skôr než začal otec znovu rozoberať príčiny, ktoré ich priviedli až do tejto situácie, Erik si uvedomil, že toto on rozhodne počúvať nemusí. Strmo sa postavil a bez slov sa rázne pobral k dverám. V poslednej chvíli si všimol, že na jeho pohyb zareagoval kocúr, ktorý sa okamžite rozbehol za ním a len tak-tak stihol zadržať dvere, ktoré chcel za sebou poriadne zatresknúť, aby ho neprivil.

Na dvore sa bezradne zastavil. Až teraz akoby pochopil, že v jeho prípade asi nestačí iba opustiť jednu miestnosť. Mimovoľne mu prišla na um veta, ktorú mu povedal riaditeľ resocializačného centra, keď ho po nevydarenom úteku doviedli späť policajti. Zapamätaj si, pred sebou neujdeš.

Srať naňho, pomyslel si. Srať na všetko!

Zatočila sa mu hlava. V mihu sa mu v nej vystriedalo prinajmenšom sto riešení, čo by mal urobiť so zničujúcou bezvýchodiskovou prázdnotou, vďaka ktorej sa nadobro strácal v čase aj v priestore.

Kocúr, ktorý ho zobďaleč pozoroval, zamraučal a vykročil smerom do humna. Znelo to, aspoň teda pre Erika zaručene, ako pozvanie, aby ho nasledoval. Pozrel sa ešte raz na dvere, či sa náhodou v nich neobjaví otec, alebo stará mama a zamieril za kocúrom.

Humno priamo nadväzovalo na stavbu domu a jeho predná časť zároveň slúžila aj ako priechod do ovocnej záhrady. Keď doňho vstúpil,

chvíľu mu trvalo, kým si jeho oči zvykli na prudkú zmenu. Z letného jasu sa museli náhle preorientovať na príjemné prítmие. Svojho štvornohého spoločníka tu však nikde nevidel, a tak pokračoval ďalej do sadu.

Nebol tam už roky. Na prvý pohľad bolo jasné, že celému priestoru najviac zo všetkého zúfalo chýba gazda, ktorý by sa vedel a mohol zodpovedne oň postarať. Z vysokej nepokosenej trávy vytŕčali ovocné stromy ako obrovské výkričníky alebo beznádejné volanie o pomoc.

„Toto je skorá jabloň, tamto hruška, ktorá je dobrá na pálenie a tam zas orech...“ hovorieval mu starý otec, držiac ho za ruku.

Pravda, bolo to už poriadne dávno. Bolo to posledné leto pred jeho nástupom do základnej školy. Dedo však na jeseň toho roku zomrel a on už sem s rodičmi chodil iba sporadicky, na krátke víkendy, niekoľkokrát do roka.

Od svojich trinástich však ani raz. Jednoducho, pred odchodom na Lip-tov vtedy sucho rodičom oznámil, že on veru nikam nejde, aj keby ho mali zastreliť a na jeho obrovské prekvapenie, oni jeho rozhodnutie nielenže akceptovali, ale nechali ho doma úplne bez dozoru.

Opatrne sa začal predierať zelenou húštinou, až sa prebojoval až k orechu. Zo zhora sa ozvalo nové zamraučanie. Erik zdvihol hlavu a zbadal na konári sedieť kocúra, ako si o kôru zadrapkáva pazúriky. Impulzívne sa chytil najbližšej vetvy a vyšvihol sa k nemu. Pred desiatimi rokmi na tomto mieste sedával pravidelne.

Vtedy to bral skoro ako hrdinský čin, že dokázal sám vyliezť do takej výšky. Tak či tak, prvýkrát ho na konár vyložil starý otec. Následne však do omrzenia skúšal všakovaké možnosti, pokiaľ neprišiel na figeľ, ako zdolať túto na prvý pohľad nezdolateľnú prekážku.

Kocúr sa k svojmu privolanému susedovi okamžite primkol, začal si trieť hlavu o jeho ruku, ktorou sa pridŕžiaval konára a spokojne si začal priasť. Erik pohľadom preletel všetky zvyšné stromy, akoby sa chcel pozdraviť so starými priateľmi. Posledné tri slivky, ktoré stáli až na samom konci mierne sa zvažujúcej a viditeľne zužujúcej záhrady, za ktorou tiekol potok, ktorý v lete takmer vysychal, veľmi ani nemohol zazrieť. Vo výhľade mu bránila košatá jabloň, ktorá susedila s orechom.

Do riti! Čo len v tejto diere budem robiť? Veď sa tu zbláznim alebo...

Erik sa chrbtom oprel o mohutný kmeň a zatvoril oči, predtým rukou odsunul kocúra, ktorému sa to evidentne nepáčilo a po nervóznom zasi-pení si preskočil na vedľajšiu haluz. Nevedel odhadnúť, koľko takto, ako

prikovaný, zostal v nezmenenej polohe. Znovu otvoriť oči ho prinútilo kocúrovo opätovné zamraučanie, ktoré vyznelo ako výstražné znamenie.

Automaticky otočil hlavu smerom k domu a vo východe z humna zbadal otca, ako si premeriava záhradu. V tom momente ho uvidel aj otec a ihneď sa pustil po už raz prejdenej cestičke za ním. Až k jeho posedu však nedošiel.

Zostal stáť asi tak dva metre od orecha. Erik bol presvedčený, že presne vie, čo bude nasledovať, ale tentoraz sa prepočítal.

Rozhodne sa neopakovala situácia z dnešnej cesty autom z Bratislavy, keď prakticky celú dobu, ktorú obaja spoločne strávili v malom uzavretom priestore, z ktorého nebolo úniku, mu otec nadával, vyhrážal sa, zaprisahával ho a úplne nezmyselne ho poučoval. Už po pár kilometroch ľutoval, že si postavil hlavu a odmietol, aby išli spolu všetci traja. Na jeho pripomienku, že pojazdný cirkus neprichádza do úvahy a na to, aby ho vynútené odviezli niekam, kam nechce ísť, stačí predsa jeden šofér, mama zareagovala plačom. Ani sa s ním nerozlúčila. Presnejšie, on s ňou.

Následne neskôr počas ubiehajúcej cesty, keď nezúčastnene pozoroval do maxima vytočeného otca, prišla mu na um otázka, aká je pravdepodobnosť, aby v takomto stave zvládol bez nehody pomerne náročné šoférovanie? Reálna možnosť havárie ho však vôbec nevyviedla z miery. Nemal žiadny problém si priznať, že tento variant by v podstate elegantne vyriešil jeho situáciu. Vari aj natrvalo.

Otec však teraz iba stál vo vysokej tráve a hľadel mu do očí. Bolo to snáď prvýkrát po predlhom čase, keď Erik voči nemu pocítil aspoň náznak emócie. Cítil, ako ho začínajú páliť oči. Prinútil sa však pohľadom neuhnúť a hlavne potlačiť slzy, ktoré by v tejto situácii vo svojom vnútri určite nerozhodil.

Konečne otec akoby čomusi prikývol, ak sa vôbec takto dá nazvať jeho neurčitý pohyb hlavou. Bez slova sa otočil a už ani raz sa neobzrúc zmizol napokon v humne. Kocúr zoskočil zo stromu a vydal sa automaticky za ním.

Erik sa začal cítiť na konári nepohodlne. Chvíľu ešte počkal a tiež zliezol na zem.

Otca a kocúra však nenasledoval. Zosunul sa na podupanú trávku ku kmeňu orecha. Vôbec mu nevadilo, že sa v zelenej mase načisto stratil. Znovu zatvoril oči a sústredene sa koncentroval na jedinou vec. Hlavne

na nič nemyslieť. Pravdupovediac veľmi neveril, že tento jeho stav môže vydržať dlho.

Predpokladal, že stará mama, keď vyprevadí otca, ho začne okamžite hľadať, aby mu aj ona ako ďalšia v nekonečnom rade samozvaných mentorov poriadne vyčistila žalúdok.

Čakanie ho však iba priviedlo k postupnému otupovaniu zmyslov až napokon, sám nevedel, ako podľahol nepokojnému spánku, ktorý jeho vysilené vedomie tak žiadostivo potrebovalo. Prebudil sa na silné svrbenie na tvári, krku a na rukách. Nejaký čas, ktorý vyplnil čoraz zúrivejším škra-baním sa, mu trvalo, kým pochopil, že sa stal obeťou húfu komárov, ktorý okolo neho krúžil so svojim zlovestným bzučaním, aby sa vzápätí mohol vrhnúť na svoju vyhladnutú, bezbrannú obeť.

Stmievalo sa. Erik vstal, oprášil si oblečenie od nachytaných nečistôt a resignovane sa pobral späť do domu.

Starú mamu našiel, ako si pod rozsvietenou lampou pri stole číta v modlitebnej knižke. Keď vošiel dovnútra, prežehnala sa, pobozkala stránku, ktorú mala nalistovanú, namáhavo sa zodvihla zo stoličky a odložila ju do zásuvky v kredenci.

„Bože, aký si doštipaný. Bež sa rýchlo umyť, ja zatiaľ pripravím večeru, dobre?“

Erik bez reptania poslúchol. Po návrate z kúpeľne ho už čakala otvorená fľaštička s Alpou.

„Poriadne si to počúchaj, nebudú ťa štípance tak páliť,“ povedala mu stará mama a dala sa do natierania masla na odkrojené krajce chleba. Pridala ešte salámu a následne z poličky zobrala krčah a do dvoch pripravených hrnčekov naliala kyslé mlieko.

„Posaď sa, Eričko.“

Erik chcel okamžite vybuchnúť, aby ho už konečne prestala nazývať takým stupídnym spôsobom, ale nestihol to.

„Alebo ti vadí, že ťa takto oslovujem? Ak by ti to prekážalo, pokojne...“

„Nie. Nevadí mi to,“ so značnou dávkou prekvapenia počul sám seba, ako zmierlivo vyslovuje vetu, ktorá bola zároveň prvou vetou jeho úst, odkedy poobede prišiel.

Bol už poriadne hladný, veď naposledy jedol ráno. Pôvodne bolo síce naplánované, že cestou sem sa niekde zastavia na obed, ale otec bol v svojich myšlienkach úplne inde. Navyše, v takom švungu, že mu to zrejme úplne vyfučalo z hlavy.

„Bude ti to dosť?“ starostlivo sa spýtala stará mama, keď behom chvíle doslova zmizli dva z troch krajcov z Erikovho taniera.

„Určite,“ pritakal Erik a posledný natretý chlieb si poriadne posolil z pripravenej soľničky.

„Zajtra si niečo uvaríme. Na čo by si mal chuť? K zeleninovej polievke by si chcel radšej buchty na pare alebo halušky? Mäso chodí do dediny až vo štvrtok, takže...“

„Mne je to jedno. Pokojne urob, čo budeš chcieť.“

„Záhrada vyzerá hrozne, však? Snažím sa, aby aspoň raz do roka bola pokosená, no ja by som to nezládla. Väčšinou prehovorím Jozefa od susedov, ale vždy musím počkať, kým mu na to vyjde čas. Chýba tu chlap...“

Erik si dolial z krčaha mlieko a prikývol. Už-už sa zdalo, že niečo dodá, ale napokon si iba poriadne odpil z hrnčeka a vystrel sa na stoličke.

Stará mama sa s najväčšou pravdepodobnosťou podvedome nedokázala odpútať od nastolenej témy a pustila sa do spomienok na deda. Erikovi jednotlivé príbehy iba prelietali hlavou, ktorú mal plnú vlastných chmúrnych myšlienok. Jediné, čo bol schopný zaregistrovať napriek vlastnoručne nastavenému blokovaciemu filtru, bolo množstvo citu, ktoré zaznievalo z každého jej slova. Miestami sa mu zdalo, akoby sa ani stará mama nerozprávala s ním, ale priamo s dedom a vyzeralo to tak prirodzene, akoby si myslela, že spolu s nimi sedí za stolom aj on. Keď sa dostala k poslednému rozhovoru, ktorý s dedom viedla pred jeho smrťou, opísala ho a odmlčala sa.

Niekoľko minút obaja sedeli úplne potichu, zabratí do svojho vnútra, až nakoniec sa stará mama nečakane strhla a so slovami: „Prepánajána, musím rýchlo poupratovať, veď zajtra ráno príde tá pani z úradu“ sa pustila do umývania riadov. Ihneď, ako odložila posledný tanierik do presklenej vitríny, prešla cez chodbu ku vchodovým dverám a zamkla ich.

„A kocúr?“ zakričal za ňou Erik.

„Je to Ferdo,“ odpovedala, keď sa vrátila do kuchyne. „Už si zabudol?“

Po tom, ako chlapec prikývol, stará mama dodala.

„Preňho je noc časom, keď je vo svojom živle. Ak by sa aj potreboval kamsi schovať, zájde si do humna a ráno mi zaškrabe na dvere alebo okno, aby dostal niečo dobrého pod zub.“

Ferdo. Erikovi sa do myšlienok začala neodbytné vracáť dávno zabudnutá spomienka, v ktorej hlavnú alebo skoro hlavnú úlohu hral práve kocúr. Vtedy bol však ešte veľmi malý a skôr ako pointa mu v hlave zostalo to

elektrizujúce zlovestné napätie, ktoré panovalo v skupine diskutujúcich dospelých, keď ju starý otec a stará mama horúčkovo vysvetľovali jeho rodičom. Presvedčený bol iba o jednom. Bolo to niečo veľmi, veľmi tragické a smutné zároveň. Kvôli vysvetleniu tejto hádanky sa však na starú mamu neobrátil. Celkom nelogicky sa vrátil k už opustenej téme.

„Na stromoch v záhrade nie je žiadne ovocie, čo sa stalo?“

„Zamrzli. Začiatkom mája, keď boli v najväčšom kvete, prišli niekoľko dní po sebe silné nočné mrazy a bolo po úrode. Neviem, čím to je, ale odkedy zomrel tvoj deda, ovociu sa vôbec nedarí.“

Stromy za ním smútia, pomyslel si Erik. Stará mama prikývla, akoby presne čítala jeho myšlienky.

„Eričko, ja si už pôjdem ľahnúť. Ak chceš, pozri sa ešte na televízor. Ozaj. Ráno na siedmu sa vyberiem do kostola, na omšu. Nechceš...“

Stará mama svoju otázku ani nedokončila. Stačil jej jediný pohľad na štartujúceho vnuka, aby pochopila, že týmto smerom je cestička načisto zarúbaná.

„Aj ja pôjdem spať,“ odpovedal nasilu kontrolovaným hlasom chlapec a zamieril do kúpeľne, aby sa poumýval. Keď odtiaľ vyšiel, stará mama naňho navidomoči čakala.

„Dobrá noc, Eričko,“ zaželala mu a kostnatými rukami ho chytila za plecia. Keďže bol od nej o dve hlavy vyšší, pritiahla si ho, aby ho mohla pobožkať. Erik sa však ihneď odtiahol, otočil sa a spolu so zatváraním dvier sa aspoň zmohol na prijateľnú odpoveď: „Dobrá noc.“

V izbe si ani nerozsvietil. Spoza otvoreného okna, sčasti zakrytého temer nebadateľne povievajúcou záclonou, vykúkal dorastajúci mesiac a svojím svetom pokrýval temer celú miestnosť. Povyžliekal sa a ľahol si do odostlanej postele, na ktorú sa zmenil rozkladací gauč v obývačke.

Tu spával, keď k starým rodičom chodil ešte spolu s rodičmi a aj vtedy, keď sám v dedine trávil prázdniny. Okrem tejto izby bola v dome ešte spálňa, kúpeľňa so záchodom a samozrejme veľká kuchyňa, v ktorej sa zdržiavali všetci prítomní počas prevažnej časti dňa. Vedel, že spánok naňho len tak ľahko nepríde.

Jednak si trochu pospal v záhrade, kde z neho spadla asi tá najväčšia časť vybičovanej únavy a jednak v jeho hlave ako čertík na pružinke vyskakovali problematické myšlienky, ktoré sa jeho mozog pokúšal dokola akosi vyriešiť.

Nasilu zaťal viečka a keď ich po chvíli znovu otvoril, snažil sa svoj zrak

zaostriť na drevené hrady, ktoré sa nad ním strácali kdesi v čoraz tmavšom prítmí. Išiel si oči vyočiť, aby vzhliadol aspoň náznak známych tvarov, ktoré v dreve vznikli jemu záhadným spôsobom a pripomínali mu ovečku, psíka, traktor či autobus.

Dedo mu raz povedal, že ide o kaz materiálu, ktorý je však u všetkých drevin prirodzený. Erik zo všetkých obrázkov mal najradšej podobizeň slniečka, na ktorú sa bol schopný dívať dlhé minúty a bol to preňho, keď bol ešte malý, každodenný rituál ihneď potom, ako sa ráno prebudil.

Mesačný svit pôsobiaci zhora nadol mu však tentoraz tejto radosti nedoprial. Sústredil sa preto na prehliadku nábytku a predmetov, ktoré mali celú miestnosť skrášľovať. Keď mu zrak padol na predpotopný televízor, spomenul si na starú mamu, ako ho vynukovala, aby si v ňom niečo pozrel. Nebol si však istý, či sa niečo zmenilo od jeho poslednej návštevy, keď sa na ňom dali naladiť iba tri slovenské programy. Určite nie.

„A čo by si chcel?“ podráždene mu vpadol do myšlienok jeho otec vytočený na maximum.

Fakt. Čo by som chcel? Opäť zatvoril oči. Točil sa v bludnom kruhu, v ktorom nebolo začiatku, ani konca a vlastne... ani nádeje, žeby sa to mohlo v dohľadnom čase, presnejšie – vôbec niekedy, zmeniť.

Po tom všetkom, čo zažil v poslednom roku, nič nechcel, nič nepotreboval, len ho všetko totálne sralo. Všetko a všetci. Naozaj, všetci? Najzvláštnejšie preňho bolo poznanie, že na túto pomerne jednoduchú otázku si v tomto momente odmietol odpovedať. Akosi však vycítil, že raz sa k nej bude musieť postaviť čelom. Samozrejme, kým... A bol v tom zase. Opätovne mu myseľ zahltilo nutkavé riešenie, ktoré mu pomohlo prekonať ťažké obdobie po jeho úteku z resocializačného zariadenia a ktoré si dnes znovu v hlave doladoval cestou autom. Impulzívne sa pozrel na otvorené okno a rozhodne sa posadil. V tej chvíli sa však spoza neho ozval kocúr svojím zamraučaním, ktoré znelo ako ostré varovanie alebo výzva, aby svoj zámer ihneď zavrhol. Napriek tomu sa však postavil, prešiel k oknu, opatrne potichu odhrnul záclonu a vyliezol si na široký parapet, kde sa na šírku otvoru posadil a nohy zarazené až k brade si pevne objal rukami. Ozvalo sa ďalšie zamraučanie, ktoré akoby ešte nabralo na dôraze. Erik márne pátral očami po okolí, kocúra však nikde nezazrel. Musel byť skutočne blízko, veď inak...

Náhle si uvedomil, že toto predsa nie je normálne. Už niekoľkokrát sa mu dnes stalo, že Ferdov prejav mal preňho vždy konkrétny význam, ako-

by kocúr presne vedel, čo svojím zamraučením chce dosiahnuť a on tomu aj rovnako porozumel.

Už mi načisto drbe, pomyslel si.

Vo svojom pláne však ďalej nepokračoval, iba otupene hľadel na tmavosivo čierny svet, keď mesiac na dlhší čas prekryl súvislejší pás oblakov.

Jaro sa vracal domov poriadne neskoro. Cesta späť do Bratislavy sa mu neplánovane predĺžila, keď ani nie hodinu potom, ako vyrazil z rodnej dediny, musel na odpočívadle zastaviť, aby trochu zo seba striasol vyčerpanosť, ktorá sa naňho nekontrolovane nalepila. Pochopil, že sa jej len tak ľahko nezbaví a musí si trochu odpočinúť.

Ledva si stačil odopnúť bezpečnostný pás a sklopiť sedadlo, skoro okamžite zaspal. Nečudo. Predsa len, dnes toho od šoféroval už pomerne dosť a v kombinácii s psychicky náročným vypätím mysle by takto namiešaný koktail zložil aj koňa.

Keď sa napokon po dobrej trištvrte hodine prebral, vystúpil z auta, trochu sa poprechádzal a zavolať manželke. Skúsil to trikrát, no ani raz mu hovor nezodvihla. Vždy mu iba do ucha vyhrával nekončiaci vyzváňací tón.

Skôr, než smartphone definitívne odložil, hlavou mu preblesklo, že zavolať Linde.

Našiel si ju v zozname, vytočiť ju však nevytočil. Akosi vycítil, že na pozadí svojho dnešného náročného programu na to jednoducho nemá sily a možno ani chuti.

Napokon, veď zajtra... Zajtra sa tak či tak určite stretnú a možno sa aspoň na chvíľu vymaní z tohto bludného kruhu. Ešte raz sa poriadne pretiahol, napil sa z poloprázdnej fľaše minerálky a znovu sa vydal na cestu. Počas jazdy opakovane volal manželke, avšak vždy s rovnakým výsledkom. Odmietal si to pripustiť, no do mysle sa mu začali vkrádať čoraz černejšie obavy. Stále mal pred očami, ako vyzerala dnes ráno, keď sa s ňou Erik odmietol rozlúčiť. Zúfalstvo a beznádej z nej doslova kričali.

On sa však nezmohol ani na... proste, na nič. Radšej sa tváril, že si ničoho nevšimol alebo, že sa ho to netýka.

Preto, keď konečne zaparkoval na parkovisku pred ich panelákom, jeho prvý pohľad nedočkavo vystrelil na deviate poschodie, kde sa nachádzali okná ich bytu. Uľavilo sa mu. V obývačke sa svietilo. No prvé, čo si uvedomil, keď vstúpil do ich chodbičky a zatvoril za sebou dvere, bolo to hrobové ticho.

Manželka nemala pustenú televíziu, ani nehrala hudba.

„Tamara! Si doma?“

Keďže odpoveď neprišla žiadna, rýchlo zhodil topánky z nôh a zamieril rovno do obývačky.

Tamara sedela v kresle pod zapnutou lampou. Takto voľakedy rada trávila chvíľky večernej siesty, ktoré si spríjemňovala čítaním obľúbenej knižky, keď malý Erik konečne zaspal vo svojej postieľke. Teraz však rozhodne nič nečítala.

Jej prázdny pohľad sa iba zdvihol na svojho muža ihneď, ako vstúpil do miestnosti.

„Šibe ti? Prečo, preboha, sa mi neohlásiš a nedvíhaš ani telefón?“ vyprskol z Jara nekontrolovaný hnev.

Tamara nepohla ani brvou. Zdalo sa, že manželov výpad ani nezaregistrovala.

Jara premkol závan strachu. Tento jej bezduchý výraz tváre sa mu zdal ešte horší ako raňajšie, do sveta kričiace, emócie.

„Stalo sa ti dačo?“ spýtal sa oveľa miernejšie.

Jeho otázka akoby bola tým správnym zaklínadlom, ktoré jediné mohlo Tamaru vyprovokovať k zmene správania. V očiach sa jej zablyslo a prehnane ironickým hlasom kontrovala: „Odkedy teba ešte trápi, či sa mi niečo stalo? Aby si vedel, si obyčajný úbožiak!“

„Chceš sa hádať?“ odpoveď na svoju otázku Jaro nedostal, tak sa posadil na sedačku. „Ja, že som úbožiak? Veď teba ani nezaujímá, ako som s tvojím synom docestoval a ako to celé prebehlo!“

„Zaujímá ma to. Ani nevieš ako,“ pre zmenu tichučkým hlasom hlesla Tamara a v očiach sa jej zaleskli slzy.

„Nehovor! Preto radšej nedvíhaš telefón?“

„Jednoducho sa bojím, že každá nová informácia môže priniesť iba ďalšiu eskaláciu kopiáciach sa problémov. Tak...“

„Tak čo?“ Tamara pokrútila hlavou a vrátila sa k pôvodnej téme: „Ako ste teda pochodili?“

Jaro bol už vnútorne nastavený, že bude pokračovať v ostrej výmene názorov, no naliehavosť a bezbrannosť Tamarinho prejavu, ktoré zazneli v jej poslednej vete, ho dokonale zabrzdili. Skleslo pokrčil plecami.

„Nebolo to bohviečo,“ priznal a v krátkosti sa snažil opísať návštevu u jeho mamy a stav, v akom Erika v nedobrovoľnom vyhnanstve zanechal.

„Keď tak teraz nad tým premýšľam, to, že sme ho tam nechali na prázdniny, nebol práve najšťastnejší krok, skôr čisté šialenstvo. Mama s ním nebude mať žiadnu šancu a len dúfam...“ myšlienku napokon nedokončil a hľadajúc podporu pozrel sa na svoju ženu.

Tá nečakane prikývla a pridala sa k jeho obavám.

„Je to hrozne ďaleko. Keby sa voľačo stalo, nestačíme ani...”

„Piešťany sú oveľa bližšie. Doslova na skok. Kto za to môže, že ty nedokážeš s nikým vyjsť?” frustrovane, zvýšeným hlasom ju prerušil muž, čím ukončil kratučké prímerie, keď sa zdalo, že po dlhom čase budú schopní normálne sa pohovárať.

Jaro v rozčúlení a v neutíchajúcom strese možno aj nechtiac zasiahol Tamaru na jednom z jej najcitlivejších miest.

„Ty si naozaj úbožiak, ktorý si pre svoju sebeckosť a bezohľadnosť v živote neprizná, že všetko je to len iba kvôli tebe.”

„Kvôli mne?” Jaro išiel z kože vyskočiť.

„Fakt si sa musela zbláznit! Ved' nikto iný než ty...”

Jeho nekontrolovaný na intenzite stále naberajúci krik odrazu ustal. Uvedomil si, že keby dopovedal to, čo mu slina práve doniesla na jazyk, nevyhne sa dlhej a hlavne zničujúcej hádke, v ktorej ani jeden z nich dvoch nemá šancu uspieť.

Postavil sa a smerom k svojej žene utrúsil: „Nebudem sa s tebou ďalej nezmyselne natahovať. Mám za sebou naozaj ťažký deň a jediné, čo skutočne potrebujem, je sprcha a dobrá večera. To však v tejto rodine určite nehrozí, že? Alebo sa mýlim?”

Tamara neodpovedala, venovala mu iba zhnusený pohľad, po ktorom sa Jaro od nej odvrátil a opustil miestnosť.

Tamara vedela, že zaspáť sa jej len tak ľahko nepodarí. S Jarom síce ešte stále spoločne zdieľali manželskú posteľ, ale už poriadne dlhý čas v nej medzi nimi dominovala bariéra odcudzenia. Aj teraz, obaja na boku schúlení, odvrátení čo najďalej od seba, akoby sa snažili za každú cenu vyhnúť náhodnému dotyku, ktorý by ich paradoxne mohol zraniť viac ako poriadna hádka. Bol tu však rozdiel. Bola presvedčená, že Jaro tvrdo spal už v momente, keď si ona išla iba ľahnúť. Jej myseľ sa následne opakovane vracala k narážke, ktorá ukončila ich debatu alebo hádku, presnejšie povedané. Skutočne za všetko môže ona?

Doteraz jej psychiku držala nad vodou predstava, že za zlé veci, čo sa v posledných rokoch odohrali okolo Erika, môže Jaro a nešťastné zhody okolností, ktoré jej syna priviedli až na okraj, za ktorým už nebol normálny život. Po krátkej úvahe si pripustila, že možno to bolo v prehodenom poradí. Najprv okolnosti a potom Jaro, čo v kontexte jej schopnosti doposiaľ sa akosi vyrovnávať s touto tvrdou realitou pre ňu v podstate neznamenalovo vôbec nič. Nemohlo to však byť inak?

Horúčkovo sa pokúšala spomenúť si na akýkoľvek detail alebo bod zlomu, od ktorého sa začalo meniť Erikovo správanie. Na nič podobné sa nedokázala rozpamätať a znovu vo svojom vnútri prežívala šok, keď ju a Jara riaditeľ základnej školy informoval, že u ich syna sa našli drogy. Toto bola jej chyba? Tu zlyhala, ako matka, ktorá by mala všetko zlé dopredu vycítiť a nedopustiť to?

Prestaň! okríkla sa v duchu. Nedá sa predsa dokola riešiť neriešiteľné a sebaobviňovanie nikdy nevedie k ničomu dobrému. Teraz zostáva už iba dúfať, že... A dost!

Tamara sa prinútila, aby svoje myšlienkové trápenie ukončila spomienkou na maličkého Erika, ako sa k nej šťastne túlil, keď ho občas, v sobotu alebo v nedeľu, po jeho naliehaní vzala k sebe do postele.

Jej radostná predstava však rýchlo vyprchala a znovu sa ocitla v nánosoch neustále stúpajúceho bahna, ktoré zaplavilo jej najintímnejšie súkromie.

Uvedomelo potláčaný zážitok z dnešného popoludnia rýchlosťou tornáda zaplnil jej mozgové závitky. Takto vzniknutá tlaková vlna mala potenciál nielenže zdevastovať jej náporom osudu ťažko skúšanú duševnú rovnováhu, ale obráť ju i o posledné zvyšky nahlodanej sebaúcty. Najhoršie

pre ňu bolo to, že stretnutie u Adriána sama zinscenovala, hoci pravdou je, že on sa o ňu pokúšal už niečo vyše roka.

Tamara otvorila silno zovreté viečka a do zdanlivého pokoja tmou ohraňenej miestnosti jej začali stekať slzy ako hrachy. Vzlykaniu sa napokon ubránila. Za žiadnu cenu nechcela, aby na nej Jaro zbadal slabosť. Aj keď šanca, že by ho týmto prebudila, bola temer mizivá. Opatrne si iba obtrela uslzené líca do prikrývky, ktorú mala pritiahnutú až po bradu a pokúsila sa akosi vyrovnať s nástojčivo nastolenou otázkou.

Prečo som to vlastne urobila? Prečo... Dôvody predsa nie sú dôležité. Dôležitý je výsledok. A ten je neodškriepiteľný.

Veľmi ju to bolelo. Po všetkých stránkach. Rozhodne však z toho nemohla obviňovať Adriána. Do poslednej chvíle predsa mohla sama rozhodnúť a povedať nie. V kritickej situácii na to nenašla dosť síl, hoci vtedy presne pochopila, že ak si niečo naozaj neželá, tak je to sex v tomto čase a s týmto mužom. Dokola si iba v duchu opakovala: Je neskoro. Príliš neskoro.

Spočiatku sa s tým pokúsila vyrovnáť a Adriánove náruživé bozky sa snažila oplácať rovnakou mincou. Niečo jej však nesesedelo. Niečo jej vadilo. A to nedefinovateľné niečo ju prinútilo rázne ukončiť Adriánovo zabratie do očividne si užívajúceho maznania sa, keď nekončiace cmúľanie jej už odhalených bradaviek doplnil o prebojovanie sa prstami do jej nohavičiek cez vysoko vykasanú sukňu. Jemne, no rázne ho odstrčila a sama sa radšej rýchlo povyzliekala. Počkala, pokiaľ aj on neurobí to isté a okamžite si ho pritiahla na seba. Zazdalo sa jej, že je týmto dosť nemilo prekvapený, no vzápätí pocítila, ako do nej vnikol. Jej stuhnuté a stiahnuté, na láskanie pocitovo nepripravené, telo sa muselo chtiac-nechtiac prispôbiť.

Našťastie, netrvalo to dlho. Aj keď niekoľko posledných Adriánových pohybov bolo prisilných, akoby si uvedomil, že ona si milovanie príliš neužíva a chcel jej to aspoň takto vynahradiť. Napokon vydal zo seba iba krátky, nekontrolovaný, chrapľavý výdych a vyčerpane sa na ňu zosunul. Tamara si ešte spomínala, že sa po chvíli pokúsil vrátiť k bozkávaniu a šepkal jej nejaké lichôtky, no ona sa spod neho vymanila a po návšteve kúpeľne a chladnej rozlúčky Adriánov byt chvatne opustila.

Tamare sa z očí opätovne spustili potôčiky slz. Prikrývku si trochu posunula, aby sa vyhla už rozmočenej časti a znovu si poutierala oči. Cítila sa mizerne, akoby ju prešiel parný valec. Nie. Nemala žiadne výčitky, že toto urobila svojmu manželovi, pretože on podľa nej už na ňu nemal žiadny

nárok. Hanbila sa sama pred sebou a nechápala, ako sa takéto niečo, bez lásky a vlastne aj bez vášne a túžby, mohlo stať.

Podvedome si vzdychla a opatrne vstala z postele. Musí ísť niečo spraviť. Čokoľvek. Trebárs začať čítať knižku, ktorú si kúpila pred niekoľkými mesiacmi alebo umyť riady, ktoré zostali v kuchyni po Jarovej večeri. Inak sa dnešnej noci spánku nedočká.

Ako vychádzala zo spálne, ani nezaregistrovala, že jej muž sa zo svojej strnulej pozície potichučky otočil a skúmavo sa za ňou zahľadel.

Dostala sa mu do hlavy. Ovládla jeho myšlienky, až sa tomu čiastočne začal podvedome brániť. Darmo si nahováral, veď predsa o nič nejde, je to iba nepodarená skladačka. Priťahovala ho k sebe nečakanou silou, ktorá zrejme presne zodpovedala rozpoltenosti, s akou ju od prvého momentu – keď sa na stole ocitla hromádka jednotlivých dielikov – vnímal.

Pritom máločo mohlo na prvý pohľad vyzerat' zúfalejšie a nezmyselnejšie ako kôpka pestrofarebných kúsočkov čohosi, čo, snáď, malo dokopy vytvorit' niečo konkrétne. Čo by to však malo byť, bolo absolútne nejasné. Štefanovi za jeho život mnohokrát prišlo do ruky najrôznejšie puzzle. No každé jedno bolo vždy zabalené do tvrdého papierového kartónu, ktorý bol potlačený ilustračným obrázkom. Architektonické stavby, prírodné výjavy, portréty slávnych ľudí, dopravné prostriedky a nepreberné množstvo ďalších námetov, ktoré ktosi – v dobrej viere, že oslovia potenciálnych zákazníkov – hodil na trh a čakal, či sa jeho predpoklad naplní. V tomto prípade to bolo iné. Chýbala pevná škatuľa a k dispozícii nebol ani žiadny prospekt, ktorý by – ako pomôcka – vyobrazil finálnu podobu poskladaného produktu.

Jediným exaktne daným údajom preto zostal štítok, prilepený na roztrhnutom vrecku. 3 000. K číslu nebol pripojený ani žiadny text. To sa Štefanovi videlo naozaj zvláštne. Keby tam bola niektorá zo skratiek KS, ST alebo PC, mohol by aspoň odhadovať, odkiaľ pochádza výrobca či distribútor. Teda tritisíc kusov.

Štefan kôpku navrhovaných dielikov rozhrnul rukou, aby sa rozmiestnili vedľa seba. To urobil hneď v to popoludnie, keď sa pustil do tejto nezmyselnej zábavky. Odvtedy uplynuli už dva dni. Napriek tomu, že nad skladačkou strávil množstvo hodín, posunul sa iba o piad'a ledva sa odlepil od bodu nula. Jednou z príčin – možno aj dominantnou – bol fakt, že nech si išiel oči vyočiť, na žiadnom dieliku nezbadal ani len náznak nakreslenej línie, či akéhokoľvek iného oporného bodu, či časti čohosi konkrétneho, čoho by sa mohol zachytiť. Každý obsahoval iba zmes farieb a odtieňov, ktoré sa navzájom chaoticky až nekompatibilne prelínali.

Najprv dlho špekuloval ako začať. Ako tak neustále hľadel na tú pestrofarebnú masu, náhodne si z nej povyberal niekoľko kusov skladačky a preložil ich ďaleko od ostatných, na voľnú časť stola. Keby sa ho niekto opýtal, prečo si vybral práve tieto, presne odpovedať by určite nevedel.

Snáď ho niečím zaujali. Nemal ani rozmyslené, koľko kusov takto oddelí. Keď si ich však spočítal, zistil, že ich je presne päťdesiat. Napadlo mu, že najlepším riešením bude, keď zvyšné dieliky bude postupne prikladať k vybraným a trpezlivo si počká, pokiaľ ten pravý zapadne do predurčenej pozície.

Po dvoch dňoch práce sa mu ich podarilo priložiť šesť. Iného by tento priebežný výsledok, presnejšie povedané debakel, už dávno odradil. Jeho však nie. Čosi v ňom ho zas a znova nútilo brať do ruky dielik za dielikom a dokola pokúšať šťastie. Okrem nejasných pohnútok mal k tejto činnosti aj jeden pádny dôvod. Táto skladačka bola darom od Vlada. Keď ho pred časom doviezli domov z nemocnice a zostal pripútaný na lôžko, Štefan sa mu snažil robiť spoločnosť maximálne, ako to šlo. Sedel pri ňom a rozprával. Jeho aj niekoľkohodinový monológ Vlado prerušoval iba v nevyhnutných prípadoch, keď sa potreboval spýtať na nejaké doplňujúce vysvetlenie, či ozrejmiť si prípadné súvislosti. Inak len počúval a neverbálne, skromne, ako sa mu dalo, reagoval na svojho priateľa. Hovoriť dlhšie už nevládal. Väčšinou ho zastavila prudká dýchavičnosť a on si na tvár musel rýchlo nasadiť kyslíkovú masku. Ako šli dni, Štefan sa dostal na hranicu svojich možností. Čoraz ťažšie v pamäti hľadal udalosti, ktoré ešte neopísal. Začal sa aj opakovať, no vždy sa snažil k nosnej pointe pridať aj nové informácie, aj keby si ich mal vymyslieť. A ako zistil, fabulovanie sa mu darilo bezproblémovo. Vlado ho vždy pozorne sledoval až do momentu, keď ho to príliš unavilo a zaspal. Neuveriteľné bolo, že ak Štefan pri ňom vydržal a on sa povedzme do hodiny zobudil, presne vedel, kde prestal v rozprávaní a dožadoval sa pokračovania.

Miloval príhody spojené s varením. Najmä, keď sa dostali na pretras najrôznejšie exotické ingrediencie, s ktorými prišiel do styku najmä v Ázii, v Amerike alebo v Afrike. Štefan musel potom dopodrobna vysvetľovať, ako čo vyzeralo, ako to chutilo, akú to malo vôňu a ako sa to pripravovalo. No nikdy mu nezabudol pripomenúť, že preňho to bola všedná práca spojená so stresom, pretože okrem svetlých výnimiek sa na lodi sa varí zo sortimentne obmedzených zásob a on ako lodný kuchár bol často vystavený tvrdej kritike ostatných členov posádky, že na dlhej plavbe musia opakovane jesť tie isté jedlá.

Na jednej z takýchto návštev čakalo Štefana prekvapenie. Po príchode do Vladovho bytu si ihneď, ako vstúpil do jeho spálne, všimol na nočnom stolíku položený veľký balík čohosi, zabaleného v igelitovom vrecku. Ani